

Plastiko taršos poveikis jūrų biologinei įvairovei

Morta Žuklytė 2d

Mūsu planetas vandenynai susiduria su krize, kylančia dėl plastiko taršos, kuri trikdo jūrų ekosistemas. Įvairioms jūrų gyvybėms kenkia ne tik matomos plastiko šiukšlės, bet ir mažiau akivaizdžios grėsmės, kaip mikroplastikas.

Plastikas ne tik neirsta. Jis plinta visur ir yra į mažesnes dalis, galiausiai tapdamas mikro (<5 mm) ir 1 μm) dalelėmis.

Mikroplastikas maisto grandinėje

Mikroplastikas randamas įvairiuose maisto produktuose, įskaitant jūros gėrybes, druską, medų ir net geriamąjį vandenį. Naujausi tyrimai parodė, kad mikroplastiko dalelės randamos ir ore, kurį kvėpuojame.

Plastiko patekimas į vandenyną:

- Plastiką dažnai pametamas arba išpučiamas transportuojant į sąvartynus;
- Stichinių nelaimių metu;
- Per į vandenyną įtekančias upes;
- Per kanalizaciją;
- Įtakoja žvejyba.

- Kiekvienais metais plastiko atliekos nužudo iki **milijono jūros paukščių** , 100 000 jūros žinduolių, jūros vėžlių ir nesuskaičiuojamą kiekį žuvų. Plastikai ekosistemoje išlieka daugybę metų kasdien žalojant jūros gyvūnus.

Plastiko taršos padariniai jūrų gyvybei

- Atsitiktinai prarijus plastiko, jūrų organizmai patiria vidinių sužalojimų, užsikemša virškinamasis traktas, taip gyvūnas gali žūti.
- Be fizinės žalos, plastiko likučių bioakumuliacija jūrų gyvūnų audiniuose ir organuose gali sukelti ilgalaikį toksinį poveikį, sutrikdyti jų reprodukcinę ir medžiagų apykaitos sistemas.

Plastiko taršos padariniai jūrų gyvybei:

- Tiriant gyvūnus daugiausiai plastiko mikrodalelių randama skrandyje ir žarnose. Šių medžiagų taip pat aptikta kraujyje, limfoje ir kepenyse.

- Didžiausias pavojus kyla **jūrų vėžliams**. Šie vėžliai, supainioję plastikinius maišelius su **medūzomis**, kurios yra jų mitybos pagrindas, dažnai suvalgo plastiką. Dėl to užsikemša žarnynas, o tai neretai lemia ilgą ir kankinančią mirtį.

- **Dėl oro ir vandens taršos žūsta koralai.** Jų nykimą stiprina vandenynų rūgštėjimas, kintantis vandens lygis, storėjantis nuosėdų sluoksnis. Koralai bėla ir netrukus miršta, kyla grėsmė, kad ateityje visai išnyks. Nykstant koraliniams rifams, šiltųjų kraštų pakrantes skalauja didesnės bangos.

Kaip prisidėti prie plastiko mažinimo

- Mikroplastiko kiekiui mažinti galima naudoti daugkartinio naudojimo produktus vietoj vienkartinųjų plastikų ir tobulinti vandens bei nuotekų valymo sistemas, kad efektyviau pašalintų mikroplastiko daleles.

**Plastikai sudaro iki 80 % visų
jūrose esančių atliekų. Remiantis
kai kuriais skaičiavimais, plastiko
gaminų išmetimo greičiu iki 2050
m. jūroje bus daugiau plastiko nei
žuvų**

Šalitiniai:

- <https://www.yachting.com/lt-lt/news/sailing-in-an-ocean-of-plastic?srsltid=AfmB0oo7Mjl3afinNw56oWgCP5FQjKbr1XdkC4SfMlwrDx603Tz9wQe0>
- <https://www.15min.lt/verslas/naujiena/mokslas-it/stebinanti-koralu-kova-su-vandenynu-tarsa-1290-390349>
- <https://oceanfdn.org/lt/plastic-in-the-ocean/>